

Kokousmuistio

VN/26483/2023

22.03.2024

Parlamentaarinen työryhmä kehittämään eräitä äänestämiseen ja vaaleihin liittyviä käytäntöjä

Aika 15.02.2024 klo 09:30-11:30

Paikka TEAMS

Työryhmän jäsenet

- () puheenjohtaja, Kristiina Kokko, puoluesihteerit, Kansallinen Kokoomus r.p.
- () Harri Vuorenpää, puoluesihteerit, Perussuomalaiset r.p.
- () ~~Pekka Tuuri, järjestöpäällikkö, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.~~ sijaan puoluesihteerit Mikkel Näkkäläjärvi
- () ~~Antti Siika-aho, puoluesihteerit, Suomen Keskusta r.p.~~ sijaan Anna-Mari Vimpari, saapui kohdassa 4
- () Anna Moring, puoluesihteerit, Vihreä liitto r.p.
- () Anna Mäkipää, puoluesihteerit, Vasemmistoliitto r.p., saapui kohdassa 4
- () ~~Fredrik Guseff, puoluesihteerit, Svenska folkpartiet i Finland r.p.~~ sijaan Maria Grundström, järjestöpäällikkö
- () Mikko Rekimies, puoluesihteerit, Suomen Kristillisdemokraatit r.p.
- () Iina Ilmarinen, eduskuntaryhmän pääsihteerit, Liike Nyt r.p.

Pysyvät asiantuntijat

- () Niklas Wilhelmsson, yksikön päällikkö, oikeusministeriö
- () Mervi Kuittinen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
- () Kaarina Tuokko, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
- () Niina Kilpelä, yliarkkitehti, ympäristöministeriö
- () Juha Myllymäki, lakiasianjohtaja, Suomen Kuntaliitto

Sihteerit

- () Oula-Antti Labba, oikeusministeriö
- () Tuomas Rekola, oikeusministeriö

Postiosoite Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Esityslista

1 Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen 9.31 ja toivotti kaikki tervetulleeksi. Joukkoliikenteen lakkojen vuoksi poikkeuksellisesti tämä kokous on etänä, mutta jatkossa kokoonnutaan lähikokouksiin. Pidettiin lyhyt esittäytymiskierros, jonka perusteella todettiin läsnäolijat.

2 Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista.

3 Työryhmän toimeksianto ja kokoonpano

Sihteeri Oula-Antti Labba esitteli työryhmän toimeksiannon ja kokoonpanon. Yksikönpäällikkö Niklas Wilhelmsson kertoi valtioneuvoston oikeuskanslerin tuoreesta ratkaisusta, jossa on kehoitettu oikeusministeriötä selvittämään eduskuntavaalien vaalipäivän ajankohtaa. Wilhelmsson esitti, että työryhmä ottaa myös tämän asian käsiteltäväkseen. Puheenjohtaja yhtyi Wilhelmssonin ehdotukseen ja työryhmä hyväksyi ehdotuksen.

4 Työryhmän ulkopuoliset, hallituskauden muut demokratiahankkeet

Yksikönpäällikkö Niklas Wilhelmsson esitteli muita, vaalikauden ja tämän työryhmän ulkopuolella käynnissä olevia, demokratiaan ja kansalaisyhteiskuntaan liittyviä työryhmiä ja hankkeita. (liite 2)

Keskusteltiin hankkeista ja työryhmistä. Poikkihallinnolliseen skenaariotyöskentelyyn vaalien toimittamisesta poikkeusoloissa puheenjohtaja toivoi täsmennystä, että puolueet otetaan vahvasti mukaan työhön, sillä puolueilla on vaalien toimittamisessa poikkeusoloissa merkittävä rooli.

Sähköisen ehdokasasettelun osalta keskusteltiin hankkeen aikataulusta ja hallitusohjelmakirjauksesta koskien alue- ja kuntavaalien ehdokaslomakkeita. Tähän keskusteluun palataan vielä myöhemmin.

5 Luonnos työryhmän työsuunnitelmaksi

Työryhmän sihteeri Oula-Antti Labba esitteli työsuunnitelmaa, joka oli jaettu työryhmälle (liite 3). Keskusteltiin työsuunnitelmasta. Todettiin, että suunnitelma on elävä dokumentti, jota voidaan tarkentaa ja muuttaa tarvittaessa tarpeiden mukaan. Jotkin asiat ja teemat voivat tarvita enemmän käsittelyä.

Pankkipalveluita koskevan kirjauksen osalta Wilhelmsson toi esiin, että valtiovarainministeriössä on käynnissä kysely, jossa muun muassa kansalaisjärjestöjen pankkien käyttöä on selvitelty. Tämä olisi luontevaa ottaa mukaan, kun sitä teemaa käsitellään.

Vaalien ajankohtaa koskevan kohdan osalta Anna-Mari Vimpari toi esiin, että olisi hyvä tuoda esiin kaikki ne perusteet ja arvioinnit, joilla nykyratkaisuun on päädytty.

Mikko Rekimies totesi, että vaalien ajankohdasta ei tule tehdä ikiliikkujaa, vaan pysyvä ratkaisu sen suhteen olisi toivottava. Rekimies muistutti myös, että samalla logiikalla myös alue- ja kuntavaalien ajankohtaa tulisi arvioida.

Juha Myllymäki kertoi, että kun kuntavaalit aikanaan siirrettiin syksystä keväälle, yhtenä perusteena arvioitiin kunnanvaltuustojen mahdollisuutta vaikuttaa seuraavan vuoden talousarvioon. Asia on hieman eri eduskunnan osalta, mutta periaate oli sama.

6 Hallitusohjelmakirjaus koskien esteettömyyttä ja kuljetuspalveluja

Sihteerit Oula-Antti Labba esitteli työryhmälle jaettua muistiota koskien esteettömyyttä ja matkakorvauksista liite 4).

Kaarina Tuokko täydensi, että voimaan on tulossa uusi vammaispalvelulaki. Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan sen soveltamisalan osalta tarkennusta. Tällä tarkennuksella voi olla merkitystä, kun tehdään kirjauksiin liittyviä vaikutusarviointeja. Uudessa laissa säädettäisiin liikkumisen tuesta, joka voi olla matka- tai eurokohtainen tai molempia ja hallitusohjelmakirjaus tulisi näiden lisäksi. Sidosryhmäkuulemisten osalta Vammaisfoorumi kattojärjestönä on keskeinen toimija kuulemisten järjestämisen kannalta, heillä on 27 jäsenjärjestöä. Sääntelyratkaisun osalta olisi ehkä tarkoituksenmukaista säätää asiassa vaalilaissa, koska kyse ei olisi sosiaalihuoltoon tai sosiaalipalveluihin liittyvästä kokonaisuudesta.

Niina Kilpelä täydensi muistion läpikäyntiä koskien esteettömyyssääntelyä. Uusi rakentamislaki on tulossa voimaan vuoden 2025 alussa. Perusratkaisuihin esteettömyyden osalta ei ole kuitenkaan tulossa muutoksia, vaan muun muassa asetuksenantovaltuuden säilyvät ennallaan. Huomattava on, ettei nykyisin ole uudis- tai korjausrakentamisen eli rakentamislupien ulkopuolelle ulottuvaa esteettömyyssääntelyä. Muistiossa esiin tuodut esteettömyysongelmat ovat tunnistettavia.

Niklas Wilhelmsson totesi, että on järkevää tehdä muiden sääntelyhankkeiden kanssa samassa aikataulussa, jos vain mahdollista. Nyt esitetyt numeeriset arviot ovat suuntaa-antavia.

Tuokko täydensi aikataulun osalta, että soveltamisalaa koskeva esitys on lähdössä lausunnoille kevään aikana, jolloin on jo tiedossa joitakin vaikutusarviointeja. Esitykseen sisältyy merkittäviä herkkyksiä.

Juha Myllymäki totesi matkakorvausta koskevan hallitusohjelmakirjauksen osalta, että luottamustoimiin liittyvistä matkakorvauksista on kunnilla ja hyvinvointialueilla mahdollisuus palkkio- ja hallintosäännöissä määritellä, eli kokouksiin osallistumisten osalta luottamustehtäväpuoli on ratkaistu. Sen sijaan esimerkiksi ehdokkuuteen liittyen voisi olla vammaispalvelulain puolella.

Puheenjohtaja kertoi hallitusohjelmakirjauksen taustasta. Tarkoituksena on turvata se, etteivät matkakiintiöt tulisi esteeksi, jos henkilö haluaa osallistua yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Anna Moring yhtyi puheenjohtajan näkemykseen ja totesi, ettei maksimikustannukset ehkä epärelevantti lähtökohta kustannusarvioille. Tärkeää on kuulla laajasti eri tahoja.

Kustannusten osalta todettiin, että vaikutusarvioita tarvitaan. Todennäköisesti kaikki eivät tukea käyttäisi, joten se tulee ottaa huomioon arvioinneissa. Esteettömyys- ja taksimatkatteemaa jatketaan seuraavassa työryhmän kokouksessa, jossa kuullaan relevantteja tahoja. Sihteerit valmistelevat näiden keskustelun pohjalta kuulemisen.

7 Muut asiat

Ei muita asioita.

8 Seuraava kokous

Sihteerit katsovat sopivan ajan ja kutsuvat koolle.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen ajassa 11.16.

JAKELU Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, pysyvät asiantuntijat